

DE HARINGVISSERIJ IN 1974 EN DE VOORUITZICHTEN VOOR 1975

Door Drs. A. A. H. M. Corten, Rijksinstituut voor visserijonderzoek, IJmuiden.

In « VISSERIJ », het voorlichtingsblad voor de Nederlandse visserij, geeft Drs. A. Corten van het Rijksinstituut voor Visserijonderzoek te IJmuiden, een zeer belangrijke uiteenzetting omtrent de vooruitzichten inzake haring voor 1975.

In voorgaande jaren is het steeds gebruikelijk geweest dat biologen aan het begin van het haringseizoen hun verwachtingen uitspraken over de grootte van de vangsten in het komend seizoen. Nu we tegenwoordig echter met een vangstquotering te maken hebben, heeft het weinig zin meer om nog een dergelijke vangstvoorspelling te doen; het is immers al van tevoren precies bekend hoeveel er gevangen mag worden.

In plaats van het traditionele voorspellingsartikel volgt er daarom dit keer een beschouwing over de visstand aan het begin van dit jaar, het biologisch advies voor de maximale vangst en de achtergrond daarvan. Voordat dit onderwerp aan bod komt, werpen we eerst een terugblik op de haringvisserij in het afgelopen seizoen.

1. De haringvisserij in 1974

De totale Nederlandse haringvangst in 1974 bedroeg 58.000 ton, wat een daling van meer dan 14.000 ton betekende ten opzichte van het voorgaande jaar.

De oorzaak van deze daling lag vooral in de gebieden buiten de Noordzee; op de Noordzee zelf bleef onze vangst, ondanks de beperkende maatregelen, op het redelijke peil van 1973.

Noordzee

De internationale vangst in de Noordzee vertoonde in 1974 een dramatische achteruitgang. Terwijl hij sinds 1970 steeds geschommeld had rond 500.000 ton/jaar, zakte hij nu ineen tot 258.000 ton.

Afgezien van enkele oorlogsjaren heeft de vangst in deze eeuw nooit eerder een dergelijk dieptepunt bereikt. De daling was het sterkst in de noordelijke Noordzee, maar ook de industrievangsten in de centrale Noordzee liepen drastisch terug. De reden voor deze achteruitgang ligt in de opeenvolging van enkele zwakke jaarklassen, met name in de noordelijke Noordzee.

Nederland was een van de weinige landen die hun vangst wisten te handhaven op het niveau van 1973. Dit kwam doordat onze visserij in hoge mate profiteerde van een (misschien tijdelijke) opleving van de kleine populatie langs de kust van Flamborough/Whitby. In dit gebied was vorig jaar een sterke jaarklas 1970 gerecruteerd, die nu opnieuw een belangrijk aandeel leverde in de vangst. Daarnaast bleek ook de nieuwe jaarklas 1971 in dit gebied van redelijke sterkte te zijn.

Heel anders lag de situatie in de zuidelijke Noordzee en Het Kanaal. Tengevolge van de extreem hoge visserijdruk in dit gebied was het aantal overgebleven oudere haring te verwaarlozen. Nu het recruitment van jaarklas 1971 ook slecht bleek te zijn, bleef er dus weinig meer over om te vangen. Blijkbaar is men er bij deze populatie weer in geslaagd de visstand zo ver uit te roeien dat hij voorlopig voor de visserij geen betekenis meer heeft; precies zoals dit ook in de 60-er jaren gebeurd is.

West Schotland

De Nederlandse visserij bij de Hebriden en ten noordwesten van Ierland bleef beneden de verwachtingen. Hij bereikte slechts een totaal van 20.000 ton, vergeleken met 33.000 ton in 1973. De oorzaak hiervan was dat de slechte jaarklas 1970 in dit gebied gevolgd werd door een nog zwakkere jaarklas 1971. Er is dus de afgelopen twee jaar weinig jonge vis bijgekomen en de visserij bleef daardoor vooral afhankelijk van de reeds 5 jaar oude jaarklas 1969, die intussen ook in omvang is afgenomen. Zo bestond de vangst bij de Hebriden nog voor 57 % uit haring van jaarklas 1969. Ook de internationale vangsten bij West Schotland liepen terug, zij het in mindere mate dan de Nederlandse.

Zuid Ierland

De gezamenlijke internationale vangst bij Zuid Ierland bleef met 19.000 ton ver onder het toegestane quotum. Deze lange vangst, die een

dieptepunt betekent voor de laatste 14 jaar, werd veroorzaakt door een opeenvolging van twee zwakke jaarklassen. Evenals bij West Schotland namelijk zijn de jaarklassen 1970 en 1971 in dit gebied ver beneden het gemiddelde. De Nederlandse vangst daalde zelfs nog sterker dan de internationale, namelijk van 6.000 ton naar 2.000 ton. Dit hing natuurlijk ook samen met de goede visserij op de Noordzee, waardoor er in de zomermaanden bij Zuid Ierland praktisch geen schepen visten.

2. De haringstand in 1975 en het biologisch advies voor de maximaal toelaatbare vangst

Zoals reeds in de inleiding werd aangestipt ligt de zaak bij het opstellen van een vangstverwachting tegenwoordig geheel anders dan in vroegere jaren. De oude vraag: « Wat kunnen we vangen in het komend seizoen? » (met inzet van alle beschikbare middelen) moet nu vervangen worden door: « Wat mógen we vangen — zonder het herstel van de visstand te belemmeren ».

TABEL 3 - Geschatte visstand eind 1974, verwacht recruitment in 1975 en quota voor 1975. Alle cijfers in 1.000 ton.

		Noordzee en Skagerak	Hebriden	Zuid Ierland
Visstand in 1975	Geschatte stand aan volwas- sen haring op 31 december 1974	116	181	25
	Verwacht recruitment in 1975	154	103	10
quota 1975	Biologisch advies totaal quotum 1975	140*	156**	19***
	NEAFC overeenkomst totaal quotum 1975	?	205	25
	Nederlandse quotum 1975	?	12	5
vergelijking met 1974	totale vangst 1974	313	205	19
	Nederlandse vangst 1974	35	20	2

*) Hierbij inbegrepen zijn 40.000 ton jonge haring.

**) Volgens recente berekening had dit cijfer 120 moeten zijn.

***) Volgens recente berekening had dit cijfer 14 moeten zijn.

Het antwoord op deze vraag is weergegeven in tabel 3. Wat betreft het totale quotum voor de verschillende gebieden valt het op dat er twee verschillende cijfers gegeven worden; het biologisch advies en het door de NEAFC overeengekomen quotum. Soms liggen deze twee cijfers zelfs aanzienlijk uit elkaar.

Wat is de oorzaak hiervan?

Het advies van de biologen voor de toelaatbare vangst is één van de mogelijkheden om het belang van het bedrijf op korte termijn en het streven naar een geleidelijk herstel van de visstand te combineren.

De uiteindelijke quota die bij de NEAFC-onderhandelingen uit de bus komen, blijken vaak een stuk boven het biologisch advies te liggen. De consequentie hiervan is dat als alle verwachtingen van de biologen uitkomen het herstel van de visstand nog veel langzamer zal zijn, of zelfs de kans op verdere achteruitgang bepaald niet denkbeeldig is.

De biologische adviesquota zullen nu per gebied worden toegelicht.

Noordzee

Het totale adviesquotum voor het kalenderjaar 1975 bedraagt slechts 140.000 ton, nog aanzienlijk minder dus dan de toch al extreem lage vangst in 1974. De oorzaak van dit lage cijfer ligt in de recruitering van een naar verwachting zwakke jaarklas 1972. Er is de afgelopen jaren al meerdere malen op gewezen dat de visserij zich in een hachelijke situatie bevond. Door het wegvissen van de buffervoorraad oude haring was men ieder jaar volledig afhankelijk geworden van de nieuwe jaarklas. Tijdens de afgelopen 3 jaar is dit steeds goed afgelopen dankzij de recruitering van redelijke goede jaarklassen. Ditmaal laat het recruitment echter verstek gaan en er is geen voorraad oudere haring meer waar men op terug zou kunnen vallen.

Terwijl de aanwas van 3-jarige haring in een normaal jaar zo'n 400.000 ton bedraagt, komt er in 1975 naar schatting slechts 154.000 ton bij. Daarnaast werd de volwassen stand aan het eind van 1974 geschat op slechts 116.000 ton, wat in biologisch opzicht op een zeer riskante situatie duidt.

(Vervolg blz. 5)

(Vervolg van blz. 4)

Het gevaar is namelijk groot dat er door deze kleine ouderpopulatie onvoldoende eieren geproduceerd worden om nog een jaarklas van normale sterkte voort te brengen. Daarom is het essentieel dat de volwassen stand zo snel mogelijk weer opgebouwd wordt. Aan de biologen was nu de taak om te adviseren hoeveel men mag vangen om zowel de visserij als de visstand beide in leven te houden. In de huidige situatie komt dat ongeveer overeen met het probleem hoe men tegelijk de kool en de geit kan sparen. Het nu uitgebrachte advies van 140.000 ton voor 1975 is een compromis dat geen van beide doeleinden volledig vervult; het is waarschijnlijk onvoldoende uit economisch oogpunt en het is eigenlijk teveel om de visstand snel te doen herstellen. De hoop is echter gevestigd op een mogelijk beter recruitment in 1976, waarvan dan een groter gedeelte gereserveerd kan worden voor de opbouw van de visstand.

West Schotland

Het totaalquotum van 205.000 ton voor 1975 is gebaseerd op het vorig jaar uitgebrachte biologische advies van 156.000 ton. Dit advies werd echter reeds in februari 1974 opgesteld, op een moment dat er nog geen enkele informatie over jaarklas 1971 en 1972 voor dit gebied beschikbaar was. In tegenstelling tot de Noordzee wordt er namelijk in dit gebied geen jonge haring bestandsopname gehouden, waaruit voorlopige schattingen te verkrijgen zijn.

Men moet bij het opstellen van prognoses dan maar aannemen dat het recruitment van gemiddelde sterkte zal zijn. Tijdens de recente vergadering van de haringwerkgroep bleek echter dat jaarklas 1971 veel minder had bijgedragen aan de visstand dan was aangenomen. Op grond van nieuwe cijfers werd berekend dat het adviesquotum voor 1975 eigenlijk 120.000 ton had moeten bedragen.

Dit geval is een voorbeeld van de problemen bij het opstellen van adviesquota in de huidige situatie, waarin de sterkte van de recrutende jaarklas van doorslaggevend belang is.

Zuid Ierland

De situatie hier is vrijwel identiek aan die bij West Schotland. Ook in dit geval is het oorspronkelijk advies van 19.000 ton voor 1975 inmiddels weer verlaagd en wel tot 14.000 ton. Net als bij West Schotland bleek jaarklas 1971 hier ver beneden normaal te zijn, zodat de volwassen stand eind 1974 kleiner was dan aanvankelijk werd aangenomen.

REDERS, LEEST UW VAKBLAD

STAAT DER VERANDERINGEN IN DE LIJST DER BELGISCHE VISSERSVAARTUIGEN MAAND JULI 1975

VERBOUWINGSWERKEN :

Z.16 „KON-TIKI II” — eigendom : Kon Tiki P.V.B.A., Rederskaai 44-45, 8380 Zeebrugge-Brugge 5. Bt. 190,46 i.p.v. 177,77. Nt. 59,11 i.p.v. 59,12, Zeebrief : 16.7.1975.

ERRATUM :

blz. 15 : Z.27 „MERCURIUS” — eigenaars : NEYTS Leopold en CLAEYS François.

VERANDERING VAN EIGENDOM :

Z.556 „DONNA ROSA” — eigendom SOETE Ronny, Veerbootstraat 37, 8380 Zeebrugge-Brugge 5. Zeebrief : 28 juli 1975.

VERANDERING VAN EIGENDOM + THUISHAVEN :

N.710 „ZEEMANSBLIK” wordt O.710 „ZEEMANSBLIK” — Eigendom : Mussche François-Desmet, Zilliklaan 12, 8400 Oostende. Tel. : 059/80.30.23.

WOORDEN UIT DE ZEEMANSKIST

Oppermeester J. B. Dreesen van onze Zeemacht, houdt zich in «Nep-tunus» bezig met maritieme gezegden, betiteld : «Woorden uit de Zeemanskist». Deze gezegden zijn zo interessant, dat het spijtig zou zijn, de verspreiding er van tot de maritieme wereld te behouden.

Daarom geven we ze hier weer in de hoop dat lezers ons er ook nog bezorgen, zo ze er kennen :

Deze zijn :

Onbewust gebruiken wij in het dagelijks leven een reeks uitdrukkingen die sedert eeuwen aan de scheepvaart ontleend werden.

Zo is het bijvoorbeeld als je zoon van 18 voor de tweede maal op één week na middernacht thuiskomt en je hem zegt dat het de SPUI-GATEN BEGINT UIT TE LOPEN, zonder daarbij te denken aan de aldus genoemde afvoergaten in het dek van een schip. Verontschuldigt hij zich met te zeggen dat hij hiermede de vreugde voor een examen-uitslag wilde BOTVIEREN, dan denkt hij helemaal niet aan BOT als het buitenboordse einde van het ankerdouw dat voor de goede gang van zaken regelmatig moet gevierd worden (freshning the nip).

Als je vrouw zegt dat ze SLAG HEEFT GEKREGEN van het feit dat dochterlief reeds een paar malen met een jongen in de stad gezien werd en in verband hiermee haar ongerustheid tegen je uitdrukt, denk je waarschijnlijk nooit aan het slag krijgen als het aanlopen van de zeebodem op een zekere diepte als teken dat men een bank of de kust madert. En jij dan geruststellend antwoordt dat HET ALLEMAAL ZO GEEN VAART ZAL LOPEN, doet je dat waarschijnlijk nooit denken aan de vaart of de snelheid van een schip. Iemand AFSCHEPEN was eertijds het inschepen met bestemming naar het moederland. Ook nu nog wil het zeggen dat we op de een of andere manier van iemand willen afgeraken.

Maar dat familielid van het 6de knoopsgat, dat op een zonnige zondagvoormiddag, juist voor het eten onaangekondigd in uitgebreid familieverband bij je binnenvalt, daar blijf je dan voor de rest van de dag mee OPGESCHIEPT zitten.

Bij het zien van een OPGEDIRKTE dame, die hooghakkig over de straat stapt, denkt men bezwaarlijk aan het OPDIRKEN, dit is het optuigen van de grote laadboom — de dirk — alvorens de haven binnen te lopen. Na vele dagen zee is dit wel iets om er wat feestelijks in te zien.

Toen diezelfde dame struikelde, viel en werd rechtgeholpen, vertelde ze dat ze door die val erg VAN STREEK WAS GERAAKT. Hierbij dacht ook zij niet aan het ouderwetse scheepskompas dat vroeger meer dan tegenwoordig al eens van streek kon geraken.

De invloeden van de ijzermassa's aan boord waren niet gekend en de verdeling van de kompas-roos was in streken, zijnde 11 1/4 graad (de verdeling in graden kwam eerst deze eeuw in gebruik). Voordien werden dan ook alle afwijkingen in streken gegeven en voor een slecht sturende Janmaat was het kompas snel van streek.

Koopt een gebuur een nieuwe wagen die nog een stuk groter is dan zijn vorige, dan zul je allicht zeggen dat het hem VOOR DE WIND GAAT en dat hij om zo'n wagen te onderhouden wel EEN ZEE VAN GELD MOET HEBBEN.

In elk geval heeft hij iedereen in de straat met dat nieuwe ding FLINK DE LOEF AFGESTOKEN — een maneuver dat zeker bij het wedstrijdzeilen wel meer voorkomt.

Je eigen wagen heeft al een respectabel aantal jaren, en voorlopig zit je een beetje krap en ZUL JE NOG MOETEN ROEIEN MET DE RIEMEN DIE JE HEEBT. In elk geval ben je zinnens van hem in het voorjaar een beurt te geven en hem dan meteen WAT OP TE KALEFATEREN.

En wie denkt nu bij het zeggen dat je nog RUIMSCHOOTS de tijd hebt om de trein te halen aan die ruim gevoerde schoten bij een voor-de-windse koers.

Onlangs ontmoette ik een oude scheepsmaat waarmee ik nog in de Royal Navy had gediend. Sinds ik hem het laatst zag leek hij een flink stuk AFGETAKELD. Aan zijn kledij te zien was hij AAN LAGER WAL GERAAKT. Hij bleek flink BOVEN ZIJN THEEWATER TE ZIJN en wat hij vertelde raakte KANT NOCH WAL. Aangezien hij gevaarlijk over straat LAVEERDE heb ik hem maar OP SLEEPTOUW GENOMEN en hem naar huis gebracht.

Als we van iemand zeggen dat hij ONBEWIMPELD voor zijn mening uitkomt, of dat zijn voorstel zonder discussie werd AFGEWIMPELD, dan herkennen we in dat wimpelen nog moeilijk een maritieme actie. Maar toch heeft het te maken met het in 2 punten uitlopende scheepsvaantje dat, opgemaakt in de kleuren van het land sedert de vroegste tijden aan boord van de oorlogsschepen in de top van de grote mast werd gevoerd. Door de koopvaardijsschepen werd in die tijden bij het naderen van andere schepen dit voorrecht, voorbehouden aan oorlogsschepen, al eens misbruikt om ook een wimpel te voeren. ONBEWIMPELD maakte dan ook altijd een eerlijke, ongevaarlijke indruk. Diezelfde wimpel werd dan ook nog gebruikt om bepaalde orders ongedaan te maken wat dan aan de basis lag van het AFWIMPELEN.

En we blijven nog even bij de oorlogsmarine als we zeggen dat hij in de discussie de VOLLE LAAG HAD GEKREGEN en niet anders meer kon dan BLIJDRAATEN en BAKZEILHALEN. Waarbij we in de praktijk zo zouden brassen (richten) dat de wind van voren inkomt en het schip stil gaat liggen of deinen terwijl we figuurlijk terug zouden krabbelen van een eerst genomen standpunt ofte zoete broodjes bakken.

Moderner van vorm is het gezegde IETS OF IEMAND TORPEDEREN. Wie denkt er nu bij het gebruik van deze uitdrukking aan het massaal geweld van een exploderende torpedo.

Als je zegt dat je toch EVEN POOLSHOOGTE WILT NEMEN dan houdt dat verband met de hoogte van de poolster boven de horizon die bij benadering gelijk is aan de breedte van de waarnemer. Poolshoogte nemen was tot aan de uitvinding van de chronometer in de 18de eeuw de enige manier van navigeren buiten het zicht van de kust.

In het leven moet je ter geleger tijd weten te SCHIPPEN, steeds EEN OOGJE IN HET ZEIL HOUDEN en TER RECHTIER TIJD IETS AAN BOORD KUNNEN LEGGEN. En als je dan met zijn allen AAN EEN LIJN GAAT TREKKEN dan haal je de SLAG WEL THUIS.

J. B. Dreesen.